

**Народна
творчість
та
етнографія**

ОКРЕМИЙ ВІДБИТОК

КНИГА ТРЕТЯ

КИЇВ — 1962

На допомогу художній самодіяльності

БАГАТОГОЛОСНІ НАРОДНІ ПІСНІ

ЗАПИСИ, РАЗШИФРОВКА ТА ВСТУПНА ЗАМІТКА Л. І. ЯЩЕНКА

За останні роки нами записано чимало зразків народних багатоголосних пісень. Записи ці здійснено в різних місцевостях Української РСР.

Подаємо кілька таких записів, які, на нашу думку, можуть бути використані в гуртках художньої самодіяльності, а також окремими виконавцями.

«Ой, у полі грушечка» — сучасна пісня про колгоспне життя.

«Гей, по синьому морю» — історична пісня, в якій відображена тяжка боротьба українського народу з турецькими поневолювачами. Сповнена енергії й рішучості мелодія відтворює незламний дух народу, його невичерпний оптимізм. Записана пісня у 1959 р. від учасників відомого самодіяльного хору села Шипинці, Кіцманського району, Чернівецької обл. Від цього ж колективу записана і пісня «Як ішов я від своєї дівчини», що може виконуватись також і чоловічим дуєтом.

«Закувала зозуленька» та «Ой, якби я, молодая» — ліричні пісні інтимного плану. Обидві вони записані в с. Фидрівці, Великокринківського району, на Полтавщині (1956 р.); перша — від мішаного ансамблю друга — від жіночого дуєту.

«Ой, чие то сіно», «Ой, гуляв донець» записані в 1956 р. від чоловічого хору 18-ї тракторної бригади Бугринської МТС, Гошанського району, Ровенської обл. Хор був учасником Республіканського огляду художньої самодіяльності (1956 р.). В цих піснях домінує підголоскова поліфонічна фактура. Виконуються вони з сольним грудним підголоском, широко, енергійно, на повні груди.

«Коло річки, коло броду» — оригінальний поліфонічний варіант відомої ліричної пісні. Партію верхнього голосу тут виконує високий підголосок сопранового, а не грудного альтового тембру, як це спостерігається серед жіночих хорів Придніпров'я. Пісня записана в с. Крячківка, Пирятинського району, Полтавської області у 1956 році. Наявність сопранових підголосків — типова тут особливість хорового співу.

ОЙ, У ПОЛІ ГРУШЕЧКА

Одна

Ой у по — лі гру — шеч — на,

Всі

кру — гом ну — че — ря — ва — я, гей, гей,

The image shows two staves of musical notation for the song 'Ой, у полі грушечка'. The first staff is for a solo voice ('Одна') and the second is for all voices ('Всі'). Both staves are in G major (one sharp) and 4/4 time. The solo part consists of two measures: 'Ой у по — лі' and 'гру — шеч — на,'. The all-voices part consists of two measures: 'кру — гом ну — че — ря — ва — я,' and 'гей, гей,'. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one sharp, and a 4/4 time signature. The lyrics are written below the notes.

1) 1. 2.

кру-гом ну-че-ря-ва-я. -ря-ва-я.

1) Варіант

кру-гом ну-че-ря-ва-я. -ря-ва-я.

Ой, у полі грушечка,	А її заспіває
Кругом кучерява,	Ланкова-ударниця,
Гей, гей, кругом кучерява (2).	Гей, гей ланкова-ударниця (2).
А з-під тої грушечки	Лине пісня радісна
Сонечко качається,	Про життя колгоспне,
Гей, гей, сонечко качається (2).	Гей, гей, про життя колгоспне (2).
На колгоспній нивоньці	Про життя колгоспне,
Пісня розливається,	Щасливе, заможне,
Гей, гей, пісня розливається (2).	Гей, гей, щасливе, заможне (2).

ГЕЙ, ПО СИНЬОМУ МОРЮ

Енергійно, широко

Гей по си- ньо- му мо- рю

Гей по си ньо му мо- рю

- рю хви- ля гра- є,

там ту- рець- ний но- ра- бель- чин

роз- би- ва- є. // - б.

1. 2.

Гей, по синьому морю
Хвиля грає,
Там турецький корабельчик } (2)
Розбиває.

Сорок тисяч і чотири
З України.
Вертаються з неволеньки } (2)
До родини.

Там турецький корабельчик
Розбиває,
Сорок тисяч козаченьків } (2)
Визволяє.

Посідали вони собі
Край могили,
Люльки собі закурили } (2)
Тай попливли.

ЯК ІШОВ Я ВІД СВОЄЙ ДІВЧИНИ

Помірно

Як і - шов я від сво - ей дів - чи - ни
сві - тив мі - сяць ви - со - ко, а дів - чи - на
в вік - но ся ди - ви - ла чи я пі - шов да - ле - но.

Як ішов я від своєї дівчини,
Світив місяць високо,
А дівчина в вікно ся дивила, } (2)
Чи я пішов далеко.

А я пішов штири милі в поле,
Вона мене кликала:
«Ой, вернися, милий мій соколе, } (2)
Чим я тебе вгнівила?»

«Ой, не вернись, молода дівчино,
Хоч би м була золота:
Був я з ночі під твоїм віконцем, } (2)
А ти з другим стояла».

«Ой, неправда, молодий козаче,
Я з другим не стояла.
То був хлопчик, зілля-розмай корчик } (2)
Я му вікном подала».

«Ой, не треба зілля-розмай корчик,
Ой, не треба давати.
Ой, не треба, молода дівчино, } (2)
Та й двох разом кохати!»

ЗАКУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА НА СТОДОЛІ, НА РОЗІ

Повільно

Музична партитура для голосу та фортепіано. Твір виконаний у тональності А-мажор та 4/4 ритмі. Складено з трьох рядків нот, кожен з яких має відповідні ліричні підписи. Другий рядок містить повторювану частину, позначену двома крапками та вертикальними лініями.

За - ку - ва - ла зо - зу - лень - на
 на сто - до - лі на ро - зі. За - пла - ка - ла
 дів - чи - нонь на в бать - ка на по - ро - зі.

Закувала зозуленька
 На стодолі, на розі;
 Заплакала дівчинонька
 В батька на порозі (2).

Не куй, не куй, зозуленько,
 На стодолі, на розі;
 Не плач, не плач, дівчинонько,
 В батька на порозі (2).

— Піду яром до криниці,
 Коромисло гнеться;
 Чом до мене, моя мамо,
 Ніхто не пришлеться? (2).

— Богач, доню, не захоче,
 А бідний не сміє...
 Та вже ж твоя руса коса
 В дівках посивіє (2).

ОЙ, ЯКБИ Я, МОЛОДАЯ

Повільно

Музична партитура для голосу та фортепіано. Твір виконаний у тональності А-мінор та 4/4 ритмі. Складено з трьох рядків нот, кожен з яких має відповідні ліричні підписи. Другий рядок містить повторювану частину, позначену двома крапками та вертикальними лініями.

Ой як - би я, мо - ло - да - я.
 та й кри - лич - на ма - ла,
 то я б сво - ю у - кра - і - ну

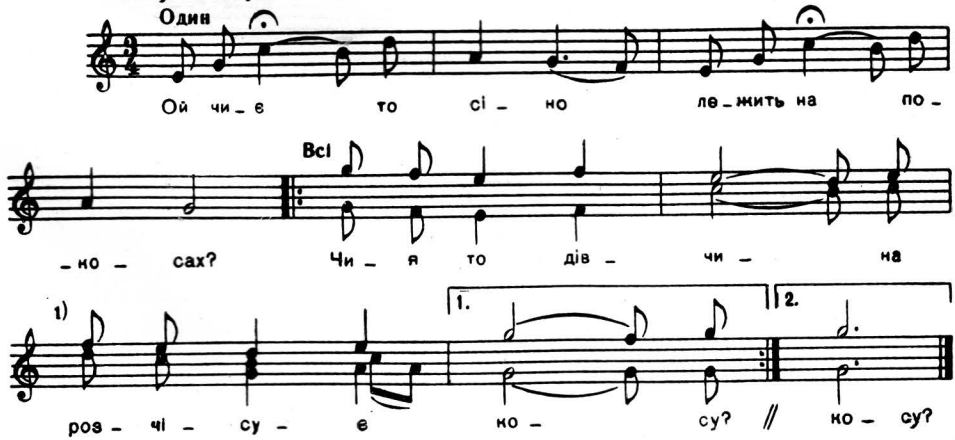
Ой, якби я, молодая,
Та й крилечка мала,
То я б свою Україну } (2)
Кругом облігала.

Ой, якби я, молодая,
Та й крилечка мала,
То я б свого миленького } (2)
По шапці впізнала.

Хоч по шапці, не по шапці,
Так по голосочку;
Як у нього, так і в мене } (2)
Брови на шнурочку.

ОЙ, ЧИЄ ТО СІНО

Енергійно, розмахисто

Варіант

Ой, чиє то сіно
Лежить на покосах?
Чия то дівчина } (2)
Розчісує косу?

— Мати ж моя, мати,
Щось маю казати:
Вже літа проходять, } (2)
А я нежонатий.

Козацькеє сіно
Лежить на покосах,
Козацька дівчина } (2)
Розчісує косу.

Вже літа проходять,
А я нежонатий,
Насіяв пшениці — } (2)
Нема з ким збирати.

ОЙ, ГУЛЯВ ДОНЕЦЬ

Енергійно, розмашисто

Один
Ой гу - ляр до - нець, гей, сім літ по До - ну,
Всі
на вось - мім го - ду, гей, сам до - до - му йду.

Ой, гуляв донець,
Гей, сім літ по Дону,
На восьмім году,
Гей, сам додому йду. } (2)
Обняла нічка,
Гей, біля лісочка,

Сам лягаю спать, } (2)
Гей, біля куреня.
Сам лягаю спать,
Гей, біля куреня,
Прив'язав коня, } (2)
Гей, біля явора.

КОЛО РІЧКИ, КОЛО БРОДУ

Повільно

Одна
Но - ло річ - ний, но - ло бро - ду,
Всі
но - ло річ - ни,
ой та но - ло бро - ду там го -
- лу - би ой та пи - ли, во - (ду.)

Коло річки, коло броду,
Коло річки, ой, та коло броду,
Там голуби, ой, та пили воду,

Вони пили, напилися,
Вони пили, ой, та напилися,
Криличками вгору піднялися.

Криличками стрепенули,
Криличками, ой, та стрепенули,
Про кохання ой, та спом'янули.

